

PEC

PROJECTE EDUCATIU DEL CENTRE
ESCOLA MASSANA
MARÇ 2014

ESCOLA MASSANA

Centre d'Art i Disseny

Adscrit a la **UAB**

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX

1. HISTÒRIA: ORIGEN I RECORREGUT 1929-2013
2. VISIÓ: PRINCIPIS BÀSICS QUE DEFINEIXEN LA MASSANA
3. OBJECTIUS EDUCATIUS I FORMATIUS
  - 3.1. Sobre la oferta educativa
  - 3.2. Consideracions generals de caràcter pedagògic
    - 3.2.1. Referent al professorat
    - 3.2.2. Referent a les àrees de coneixement
    - 3.2.3. Referent als criteris de valoració
  - 3.3. Batxillerat de modalitat d'art
    - 3.3.1. Característiques
    - 3.3.2. Matèries optatives
    - 3.3.3. Treball de Recerca
  - 3.4. Cicles Formatius de Grau Superior
  - 3.5. Grau en Arts i Disseny
  - 3.6. Massana Permanent
  - 3.7. Off Massana
  - 3.8. Seminaris
4. RELACIÓ AMB EL CONTEXT
  - 4.1. Antecedents
  - 4.2. Relacions amb l'administració: local, nacional i estatal
  - 4.3. Relacions internacionals
  - 4.4. Relacions amb l'entorn: geogràfic i sectorial
  - 4.5. Relacions amb l'empresa
  - 4.6. Relacions amb la cultura
  - 4.7. Valors socials, econòmics i mediambientals
  - 4.8. Currículum
5. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I DE COORDINACIÓ
  - 5.1. Òrgans de govern
  - 5.2. Òrgans de participació pedagògica
  - 5.3. Òrgans de gestió
  - 5.4. Òrgans de suport
6. RECURSOS DEL CENTRE
  - 6.1. Recursos humans
  - 6.2. Recursos materials i equipaments
  - 6.3. Recursos de serveis
  - 6.4. Mecanismes de revisió i manteniment
  - 6.5. Previsió d'adquisició dels recursos necessaris

ANNEXOS

ANNEX 1: ORGANIGRAMA

ANNEX 2: RECURSOS DEL CENTRE

ANNEX 3: PROJECTE D'INVESTIGACIÓ I RECERCA

ANNEX 4: PROJECTE D'INTERCANVIS INTERNACIONALS

ANNEX 5: PLA DE LLENGÜES I PROJECTE LINGÜÍSTIC

DOCUMENTS PARAL·LELS

DOC 1: REGLAMENT DE RÈGIM INTERIOR. NORMES D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL CENTRE

DOC 2: PROJECTE DE DIRECCIÓ 2011-2015

1. HISTÒRIA: ORIGEN I RECORREGUT 1929-2013

“Llega, per últim, a la ciutat de Barcelona i, en representació d'aquesta al seu Il·lustríssim Ajuntament, cinc-centes mil pessetes en mil obligacions del Deute Municipal, per a la creació d'una Escola de Belles Arts aplicades a la Indumentària i Arts Sumptuàries, en la qual, a més d'admetre i donar ensenyament gratuït a un nombre d'alumnes que estiguin faltats de tot recurs, puguin estudiar i aprendre per mòdic estipendi, els joves obrers i demés persones dedicades a especialitats industrials, desitjoses d'adquirir una preparació i cultura artístiques.”

Aquest paràgraf del testament del Sr. Agustí Massana (1855-1921) donà a l'Ajuntament de Barcelona la responsabilitat de la creació i mantenició de l'Escola Massana.

I serà el FAD (Foment de les Arts Decoratives) l'encarregat, sota l'impuls entusiasta del seu president deleshores Santiago Marco, de materialitzar aquesta institució formativa. I el 14 de gener del 1929 comença les seves classes a la pròpia seu del FAD sota la direcció d'un jove pintor i decorador sortit de l'Escola Superior dels Bells Oficis (1914-1924) i alumne predilecte de Francesc d'Asís Galí: Jaume Busquets (1903-1968). És ell qui deixa escrit (Memòria presentada a la Junta del Patronat Escola Massana el 6 de desembre de 1931):

“Serà la nostra actuació respectar la personalitat del deixeble i donar-li la màxima llibertat, és a dir, considerar l'alumne com un vertader artista. (...) El taller ha d'ésser considerat en l'escola com un laboratori, per bé que el professor quedi despul·lat de tota responsabilitat artística ve obligat a col·laborar amb l'alumne mitjançant l'aportació del màxim de coneixements tècnics i ve obligat així mateix a fer remarcar els avantatges i inconvenients que presenta el projecte i ha d'ésser també disposat a admetre qualsevol projecte, per erroni que li sembli, ja que d'aquesta manera poden ésser aconseguits resultats insospitats.”

Aquesta etapa fundacional està marcada per un pla d'estudis molt ben estructurat i per una idea dels oficis molt vinculada a la decoració. En un article del diari ABC "Una fundación para el fomento de las artes decorativas" (1930) es descriuen tant les intencions pedagògiques de l'Escola, com el tipus de matèries que s'imparteixen:

“...Se dan en ella clases generales de Dibujo y Modelado, de Geometría e Historia del Arte; clases especiales de oficios de arte: repujado y cincelado del metal, grabado del cristal, esmalte de arte, policromía y dorados y pintura decorativa. Dentro de una orientación que nos parece excelente, en la Escuela Massana se considera el arte de una manera amplia, sin poner demasiada atención en la división artificiosa entre las artes puras y las artes aplicadas...”

L'any 1931 l'Escola es trasllada a la Casa de l'Ardiaca buscant espais més amplis, donada l'afluència d'alumnat. I és aquest curs que adopta el nom d'*Escola Massana Conservatori Municipal d'Oficis d'Art*.

El 1935 es trasllada a l'Antic Hospital de la Santa Creu, i durant la Guerra Civil, sota l'aixopluc de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, un grup d'estudiants col·lectivitza l'Escola i s'adeqüen a la nova situació tot mantenint una "certa" normalitat i fent, entre d'altres accions, joguines pels infants dels soldats.

El 1940 és anomenat director el Sr. Miquel Soldevila (1886-1956), pintor i esmaltador, que lidera una etapa caracteritzada per una atenció al desenvolupament tècnic dels oficis artístics i per una vida interna de l'Escola molt discreta. En aquesta etapa l'Escola es diu *Conservatorio Municipal de Artes Suntuarias Massana*. Es creen les especialitats de pintura, escultura, i ceràmica; s'adeqüen nous espais per a aules i s'inicia l'anomenada manufactura: tallers on es realitzaven professionalment encàrrecs per a l'Ajuntament.

El Sr. Lluís M. Güell (1909-2001) pintor i decorador, dirigeix l'Escola entre l'any 1956-1976. Aquest és un període de gran expansió: l'Escola arriba a tenir 2.000 alumnes (en torns de matí, tarda i vespre), i les especialitats s'amplien amb els estampats tèxtils, tapissos i catifes, porcellana, argenteria, joieria, laca japonesa, i la incorporació dels dissenys als anys 60: plàstica publicitària (que després passarà a dir-se disseny gràfic), disseny industrial i disseny d'interiors.

El curs 1966-67 l'Escola passa a denominar-se *Escuela Massana Centro Municipal Superior de Enseñanzas Artísticas*, des del moment en què és reconeguda per l'Estat: títol oficial, pla especial d'estudis (BOE 31 mayo 1966). Tot i estar reconeguda, els seus alumnes havien de oficialitzar el seu títol amb un examen de revàlida a l'Escola Llotja.

L'any 1974 es crea l'Aula Oberta, un espai lliure on l'alumnat pot desenvolupar la seva creativitat, espai que la crítica d'art Victòria Combalia descriurà així:

"...Aquesta llibertat implica, no pas un programa, sinó uns suggeriments, no pas unes tècniques tradicionals, sinó una pluralitat de mitjans. Pintura, sí, però també: fusta, gomaescuma, "collage" objectes trobats, etc. Una formació, no obstant això, ha de ser complexa; tots coneixem la importància

d'una reflexió teòrica en el seu moment o el canvi d'impressions amb un professional en la matèria. Per això hi ha previstes visites d'artistes i teòrics de l'art... Em plauria de cloure aquest petit comentari expressant un desig: tots voldríem veure en aquesta mostra quelcom que comença i que serà autènticament renovador."

Entre l'any 1976 i el 1979, el pintor Sr. Joaquim Sabater (1918-2012) dirigeix l'Escola en uns moments de transició. Es tanca la manufactura, es constitueix la Fundació Pública Municipal Escola Massana, es comencen a establir els primers contactes cap a una integració entre les seccions de disseny i d'arts i oficis. Aquesta etapa, complicada però germinal, conclou amb la incapacitat del Claustre per elegir un director, amb motiu de la jubilació del Sr. Sabater. D'acord amb el reglament de la Fundació, es nomena director a l'historiador Sr. Francesc Miralles, que (amb dues ratificacions per part del Claustre) es mantindrà al front de l'Escola fins a l'any 1990. Aquesta dècada serveix per fonamentar les línies actuals de l'Escola: el Claustre (professors, alumnes i PAS) com a centre de debat de la vida escolar, la unificació de l'Escola, la creació del curs bàsic comú a totes les especialitats tant d'art com d'oficis i de disseny, l'establiment d'una estructura de Coordinadors de secció o especialitat que articulen les decisions i l'anàlisi del pla d'estudis, la implantació de les Setmanes d'Informació i Debat (SID), i l'estudi dels currículums d'escoles europees. I es dissenya un nou pla d'estudis de l'Escola Massana, de quatre anys i amb vocació de diplomatura universitària i europea, amb una clara voluntat interdisciplinària. A l'any 1981 s'incorpora el taller dels Procediments Contemporanis de la Imatge (PCI), així com el taller interdisciplinari anomenat pla/volum. L'Escola s'obre i interactua amb la societat d'una manera decidida, tal com explica Francesc Miralles l'any 1986:

"Les escoles també han d'intentar donar respostes a la problemàtica que actualment suposa la inserció dels seus alumnes graduats en el món complex de la pràctica professional. L'Escola Massana, a més de l'esforç per l'adequació permanent dels programes pedagògics i d'altres propostes d'accions a mitjà termini, voldria contribuir a endegar accions d'estímul i promoció dels estudiants i dels postgraduats a través de publicacions, exposicions, beques i concursos"

El curs 1987-88 s'inicia, a tall experimental, el nou pla d'estudis de quatre anys que és un replanteig de la renovació feta al curs 1982-83 sobre el superat pla d'estudis de l'any 1963. Aquest pla d'estudis es basa en un primer curs comú, on tots els alumnes, independentment de l'especialitat en la que es volen graduar, tindran uns coneixements i adquiriran unes competències comunes a les Arts Visuals, a les Arts Aplicades o al Disseny. Així mateix al llarg dels estudis tenen la possibilitat de transitar opcionalment pels diversos tallers de l'Escola, materialitzant així la voluntat d'enfortir la especialització amb un caràcter interdisciplinari.

L'Escola té un alt reconeixement internacional, tant al nivell dels resultats dels treballs dels seus alumnes com de l'impacte de la seva personalitat, en aquest sentit és molt significativa l'obtenció de la *Italia's Cup* (1986).

Entre els anys 1990 i 1993 el Sr. Lluís Doñate, escultor i dissenyador, dirigeix l'Escola desplegant el pla d'estudis i mantenint la dinàmica expansiva del Centre, tot incorporant dues especialitats experimentals (Opció Intermèdia/P.C.I. i Dibuix) i consolidant el pla propi d'estudis, que es aprova pel Departament d'Ensenyament a l'any 1992. Un any després, al 1993, es dissol la Fundació Escola Massana i l'Escola s'integra a l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). I és aquest any i fins al 2000, que s'incorpora a la direcció del Centre l'equip coordinat pel Sr. Jesús-Àngel Prieto, teòric d'art i realitzador audiovisual. És una etapa que s'inicia marcada amb la possibilitat de la dissolució de l'Escola. Però la comunitat escolar respon reafirmant la seva voluntat d'un model d'escola superior, tot i el que suposarà la funcionarització del professorat (1998), l'acceptació de nous plans d'estudis per l'entrada en vigor de la LOGSE (1998-99), i la conseqüent extinció del pla del 63/66. En aquesta etapa (1993-1997) es consoliden els blocs curriculars (comú, específic i optatiu) del pla d'estudis de l'any 1987-88, es potencia la idea que el disseny és el futur dels oficis, i s'afirma la interdisciplinarietat, la interculturalitat i l'interclassime com a paradigmes propis. En l'any 1994 s'inicien els cursos vespertins (MASSANA PERMANENT) amb la clara

intenció de potenciar la formació permanent i en el curs 1997-98 s'inicien els tallers per a alumnes graduats (OFF MASSANA), resultat d'un conveni amb el Poble Espanyol.

Es reforça la democratització de l'Escola: els coordinadors de les especialitats són independents de la direcció, el Consell d'Escola i el Claustre actuen com a òrgans de decisió i de control respectivament, i s'incorporen les coordinacions que solidifiquen les relacions internacionals, les relacions amb el món de l'empresa i l'activitat socio-cultural.

Antoni Pérez, arquitecte i professor, diu l'any 1996:

"...I clar, no partim de zero, l'Escola Massana ja té uns calaixos fets: Joieria, Gravat, Disseny Gràfic, Escultura, etc. Però aquesta classificació de seguida ens resulta decebedora i poc interessant. A més, hi ha uns quants tallers "entre disciplines" que barregen tècniques i processos, i hi ha estudiants obstinats a saltar-se els límits d'allò que se suposa que estan estudiant"

El curs 1998-99 l'Escola assumeix el repte d'implantar la LOGSE (el Batxillerat Artístic i vuit Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny de set famílies diferents) sense perdre la seva idiosincràsia, tot negociant amb l'IMEB l'exploració d'una possible via universitària com a única forma per a la continuïtat i desenvolupament de la pedagogia experimentada fins aleshores, en les diverses modificacions del pla d'estudis (pla 82-83, 87-88, 92-93). Per primera vegada l'Escola expedeix els títols oficials (Batxillerat artístic i CFGS d'Arts Aplicades i Disseny) dels seus alumnes i les matrícules tenen preu públic (ara la institució forma part de la xarxa pública del Departament d'Ensenyament de la Generalitat).

El curs 2000 s'implanta el Graduat Universitari en Arts i Disseny, títol propi vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), tot just quan rebem el *Premio Nacional de Diseño*. I és en aquest curs que és elegit director l'enginyer i dissenyador Sr. Josep Maria Vidal, que ho serà fins a l'any 2007. És aquesta una etapa de consolidació d'un nou Centre amb tres àmbits: escola de secundària amb el Batxillerat i els Cicles Formatius Superiors, escola universitària vinculada a la UAB (estudis que recolliran l'experiència pedagògica

pròpia), i centre de formació permanent. Això comporta dibuixar una nova estructuració on es combinin les necessitats organitzatives i pedagògiques de les diferents titulacions amb els departaments que aglutinen els interessos pedagògics i conceptuals. Es crearà el Consell Mixt (que recull la realitat d'un Centre on s'imparteixen ensenyaments secundaris i universitaris) ampliant-lo amb la participació de representants de la UAB, el Consell Pedagògic del Centre on es debaten i proposen les actuacions de millora de les diferents titulacions i la preservació dels coneixements de les diferents especialitats. A nivell contractual, l'Escola es normativitza convocant per primera vegada un concurs d'oposició per a les noves places de la plantilla a l'any 2005 i es considera, a tots nivells, un Centre de secundària, amb un cos docent funcional des del curs 1998-99 amb tots els protocols que li pertocuen (concurs públic de mèrits, titulacions, idoneïtats, règim laboral i salarial), protocols que no sempre afavoreixen el perfil multidisciplinari i professionalitzat que era i és una marca d'identitat de l'Escola des dels seus orígens. Aquesta direcció col·labora intensament en les dinàmiques del districte, que comportaran l'aprovació del pla d'ordenació de la Plaça de la Gardunya (el juny de 2006 es fa la convocatòria del concurs de l'ordenació de l'esmentada plaça que inclou el projecte d'un nou edifici per a l'Escola, concurs que guanya l'equip de l'arquitecta Carme Pinós).

L'etapa que va des de l'any 2007 al 2010 ha estat dirigida per l'arquitecte Sr. Ferran Signes i el seu equip. És una etapa marcada pel trànsit del Graduat Universitari en Arts i Disseny (títol propi de tres anys) al Grau Universitari en Arts i Disseny (títol homologat de quatre anys) que comportarà el procés de verificació del títol de Grau en Arts i Disseny, l'Avaluació Externa del Centre per un comitè extern de l'Agència de Qualitat Universitària, el procés d'Adscripció a la UAB que modificarà el estatuts de Centre vinculat a adscrit de la UAB, el procés de seguiment del projecte del nou edifici (essencial pels canvis que es preveuen), així com aconseguir el reconeixement de Centre Superior (imprescindible per impartir títols universitaris). Aquests processos facilitaran, en l'àmbit de secundària, aconseguir ajustar-se a les demandes de titulació acadèmica del professorat que, a partir del 2002, exigeix la llei d'ensenyament en els estudis de secundària.

L'esforç doble, de materialitzar el desitjat títol universitari i de superar totes les demandes acadèmiques (tant a nivell estatal com autonòmic), fa aflorar tensions en la comunitat escolar, causant una divisió en el Claustre que arribarà a afectar la cohesió de l'equip de direcció. Al mes de juny de 2008, davant la impossibilitat de cohesionar l'equip de direcció, el director presenta la seva dimissió a la gerència de l'IMEB, aquesta, accepta la sortida de dos membres de l'equip de direcció, restant a l'espera de resoldre la dimissió del director.

Al gener de 2009, l'Escola passa a ser gestionada pel Consorci d'Educació de Barcelona (CEB, Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Barcelona). El mes de març de 2009, el gerent del Consorci d'Educació, vistos els processos iniciats per l'equip de direcció el darrer curs i la manca de resposta de la gerència de l'IMEB, proposa al director, refer l'equip de direcció incorporant un nou membre (Secretària Acadèmica), i continuar fins al curs 2009-10 en funcions, comproment-se a convocar el concurs de mèrits a la direcció de l'Escola per el curs 2010-11.

La doble realitat (centre de secundària i escola superior universitària) no té un encaix fàcil en el marc administratiu. Aquesta dificultat fa que l'equip de direcció insti a la Gerència del Consorci (ja que aquest no té competències en l'àmbit universitari) a demanar a l'Ajuntament, com a titular de l'Escola, la creació del Centre Docent d'Ensenyament Superior de l'Escola Massana, per així poder sol·licitar l'adscripció a la Universitat Autònoma de Barcelona, requisit indispensable per a la creació del Grau en Arts i Disseny. Es demana també, que el Ple de l'Ajuntament aprovi les bases del Conveni d'Adscripció amb la UAB i faculti a l'Alcalde per la seva signatura i al CEB per portar a terme tots els tràmits del procés i encomanar-li la gestió del nou Centre Superior Massana. Gràcies a la voluntat i a la gestió de la Gerència del Consorci s'arriba a l'acord pres de manera unànime en la sessió del 26 març del 2010 del Ple Municipal. Aquest acord és la culminació d'un llarg camí i d'una voluntat de l'Escola que s'inicia amb el conveni de vinculació a la UAB del 21 de febrer del

2001 i finalitza amb la signatura per part de l'Alcalde del conveni d'adscripció amb la UAB, el 28 d'octubre de 2011, amb la posterior direcció de l'Escola. Això permet a l'Escola oferir d'una manera singular i única a l'Estat Espanyol, un títol universitari oficial que per primera vegada reconeix l'excel·lència en els camps de l'art, el disseny i els oficis artístics. Aquest fet facilita que el professorat de l'Escola (amb titulacions no adients a allò que requereix la llei d'ensenyament a secundària) pugui millorar, si ho considera oportú, la seva competència docent i acadèmica seguint els estudis de Grau que s'impartiran a l'Escola a partir de setembre de 2010.

D'altra banda és aquest equip de direcció el que pilotarà una comissió interdepartamental que farà el seguiment i la concreció de les necessitats del projecte d'execució del nou edifici una vegada aprovat pel Ple Municipal el Pla de reforma de la plaça de la Gardunya. Al mes de setembre de 2010, després de que no es presentés cap candidat a la convocatòria al concurs de mèrits a la direcció, torna a l'Escola, després d'haver estat dirigint Artesania Catalunya de la Generalitat de Catalunya, la Sra. Gemma Amat, gestora cultural i pintora, que és anomenada directora (la primera dona en la història de l'Escola) per la Gerència del CEB. Inicia la seva etapa directiva enfrontant-se al repte d'aixoplugar, amb l'actual estructura i condicions, un centre de secundària i un centre universitari. En aquest sentit, la tasca d'adaptar-se als nous requeriments de la LOE i el desplegament curricular del Grau porta a establir i reforçar els dos àmbits acadèmics. Al juny del 2011, la directora en funcions, es presenta i guanya el concurs de mèrits per a la direcció. En aquest període es refà tot el teixit de participació i corresponsabilitat, que ve dificultat per una conjuntura econòmica particularment dura i que exigeix una dedicació i un voluntarisme molt alts. I és aquesta conjuntura econòmica (una crisi econòmica i social d'una intensitat encara no ben dimensionada) que acaba aturant la construcció del nou edifici, incorporant una nova incertesa per al desenvolupament del projecte del Centre, encara que amb el compromís verbal de l'Alcalde de tirar-lo endavant. Tot i així, es continua consolidant la marxa de l'Escola, els seus lligams internacionals, els seminaris amb empreses i institucions que es portaven a terme fins ara, i generant-ne de nous. Amb aquesta direcció s'aconsegueix obrir la via de retitulació de l'anterior Graduat (amb l'Adaptació al nou Grau i el Curs de

Reconeixement). S'inicia el complex procés d'obtenció de la titulació universitària per a aquells professors de l'Escola, que varen creure convenient matricular-se al Grau, i dotar a l'Escola de doctors i doctors acreditats, amb diferents convocatòries a la borsa de treball del CEB, requeriment indispensable per a l'obtenció oficial de la titulació universitària. Es treballa l'àmbit dels postgraus i màsters interrelacionats amb les línees de recerca pròpies, oferint els primers Postgraus propis de la Massana en el curs 2014/2015 d'Arts Aplicades i Narració Visual, que facilitaran l'adveniment de nous doctors i la materialització explícita de les capacitats d'investigació que en les arts aplicades, el disseny i les arts, el Centre ve fent des dels seus inicis.

A nivell intern, es consolida el Consell de Centre com a màxim òrgan de govern, fins ara Consell Mixt, i es creen les seves comissions: Convivència, Econòmica, Internacional i les Comissions de Treball que són proposades pel Claustre i aprovades pel Consell de Centre. Es recupera la SID, per potenciar el debat intern sobre temes de rellevància genèrics a tota l'Escola i es reactiva l'Associació d'Amics de La Massana.

En aquesta etapa l'Escola continua obrint-se al barri i participant en l'entramat social i cultural, formant part de les xarxes culturals de Ciutat Vella (Tot Raval, Xicra, Amics de La Rambla, Raval Cultural) donant l'oportunitat de visibilitzar el treball dels alumnes a través de concursos que incideixen en la producció real, recuperant el projecte Off Massana (plataforma pont cap a l'activitat professional, ara incorporada al barri), acompanyant l'expansió de les interrelacions internacionals del Centre i dels seus alumnes, i corresponsabilitzant-se amb el devenir social, cultural i mediambiental del nostre país.

És, doncs, una Escola sorgida d'aquella generosa voluntat cívica que volia oferir un servei a la societat, i que manté aquesta voluntat des de la personalitat d'escola pública, interdisciplinària, interclassista i intercultural.

2. VISIÓ: PRINCIPIS BÀSICS QUE DEFINEIXEN LA MASSANA

L'Escola Massana, al llarg de la seva història, s'ha anat configurant tenint en consideració les variacions socials, polítiques i culturals del seu entorn: Catalunya, Barcelona, el Raval. Cal seguir aquesta evolució d'una forma orgànica, adaptant les estructures a la realitat i no a la inversa. Les institucions que perduren són aquelles que saben usar la seva intel·ligència per reconèixer el que és essencial del que és prescindible, i avançar renovant-se i mantenint-se.

Idees bàsiques per al Projecte Educatiu de l'Escola Massana:

Des dels seus inicis el Centre ha apostat pel desenvolupament de les qualitats personals dels alumnes, prenent com a metodologia l'experimentació com a procés i el desenvolupament del projecte com a mitjà de comunicació i transmissió de coneixement. Més enllà de l'aprenentatge d'un ofici o d'una disciplina, l'Escola ha volgut incidir en la formació artística i el desenvolupament personal del seu alumnat, en l'educació en el sentit més ampli del terme.

1. La Massana és una escola pública de titularitat municipal per història i vocació, amb responsabilitat social i mediambiental, interclassista, intercultural i interdisciplinària. L'Escola es declara catalana i aconfessional.
2. L'origen de l'Escola, el seu text fundacional, fa èmfasi en la finalitat de donar formació creativa i sensibilitat artística a joves obrers sense que l'aspecte econòmic sigui determinant per a poder-la obtenir.
3. A l'Escola es respecta el principi d'atenció a la diversitat.
4. Es defensa el manteniment dels àmbits educatius: Arts visuals, Arts Aplicades i Disseny.
  - a. És l'única escola a l'Estat Espanyol i una de les poques a Europa que inclou els tres àmbits, permetent l'ensenyament dels oficis artístics, les arts i el disseny des de nivell inicial (ensenyament secundari postobligatori) fins a nivell universitari.
  - b. L'Escola obre les possibilitats tècniques, tecnològiques, metodològiques i processuals conferint un caràcter contemporani als estudis d'Arts i de Disseny.
  - c. A l'Escola s'afavoreix l'interdisciplina.
5. El projecte d'Escola vetlla pel manteniment dels nivells educatius: Formació Bàsica: Batxillerat, Formació Professional: CGFS, Formació Universitària: Grau i Postgraus i Formació Permanent: Massana Permanent. És molt enriquidor pedagògicament per a tothom la presència de diversos nivells educatius, tot mantenint la seva singularitat, que fan possible:
  - a. La complementarietat dels coneixements i la continuïtat dels alumnes que ho desitgin.
  - b. Que els professors no s'encasellen en un nivell, en una edat, en uns programes.
  - c. La presència d'estudis superiors enriqueixin el Batxillerat.
  - d. La presència d'estudis professionals, amb els seus tallers, obri possibilitats tècniques i conceptuals als estudis de Batxillerat i de Grau.
  - e. El Batxillerat aporti reflexió educativa i teòrica als nivells superiors.
  - f. La formació permanent ofereixi oportunitats als titulats per reforçar la seva formació.
  - g. La formació permanent doni a conèixer els altres nivells educatius de l'Escola i possibiliti iniciar o continuar la formació de les persones.

6. Tot i tenir diferents nivells educatius, l'Escola ha de poder mantenir les condicions d'escola única. Dividir-la faria perdre els avantatges que la presència dels diferents nivells i diferents especialitats li dóna a la pedagogia que es desenvolupa a l'Escola. Malgrat tot, s'han d'atendre els diferents plans d'estudis i les diferents necessitats de professorat i d'equipaments. Per una banda cal que hi hagi diversos tipus de perfils de professorat, tant pel que fa a la titulació com a l'especificitat. Caldrà definir quines àrees i nivells poden impartir els professors, però, sempre que sigui possible, el màxim transversal als diferents nivells i àmbits d'estudis. Es tracta, doncs, de mantenir serveis i àrees comuns a tota l'Escola.
7. La presència de professionals de l'art, el disseny i els oficis artístics en un percentatge significatiu a tots els plans d'estudis, és una condició bàsica i essencial per mantenir i enriquir la pedagogia de l'Escola. Contractes diferents, condicions que ho afavoreixin. Així com crear mòduls horaris que permetin aquestes incorporacions. Cal combinar els diferents perfils necessaris per a un bon equilibri entre teoria i pràctica, entre especialitat i interdisciplina, entre dedicació a l'Escola, a la gestió de la mateixa, als serveis, a la investigació pedagògica i la incorporació dels coneixements professionals, contextuals, gestió cultural exterior, investigació en la metodologia, els processos, la tècnica i tecnològica de cada especialitat.
8. Aquestes condicions són les que fan de la Massana una escola especial, única, molt rica i amb possibilitats de creixement i continuïtat. Això ho fa possible el suport decidit, la valoració, la confiança i el reconeixement per part dels nostres titulars, de les nostres autoritats i de la nostra societat.

3. OBJECTIUS EDUCATIUS I FORMATIUS

3.1. Sobre l'oferta educativa

L'Escola Massana articula la seva oferta educativa sobre tres àmbits conceptuals: Les Arts Visuals, les Arts Aplicades i el Disseny, en diversos nivells curriculars:

- **Massana Bàsica:** Batxillerat de modalitat d'Art
- **Massana de Formació Professional:** Cicles Formatius de Grau Superior d'Art i Disseny.
- **Massana Universitària:** Grau Universitari en Arts i Disseny, Postgraus i Màsters (propis i oficials) per la UAB.
- **Massana Permanent:** Formació contínua no reglada, tant d'iniciació com d'especialització.
- **Off Massana:** Tallers d'Arts i Disseny per a graduats.

L'oferta educativa de l'Escola, s'entén des de la idea que els diferents plans d'estudis que s'imparteixen són complementaris i evolutius, i que tots quatre defineixen l'entitat i l'essència del que l'Escola ofereix a l'aprenentatge de les Arts Plàstiques i el Disseny. Conformant així un centre públic en Arts i Disseny que abasteix les necessitats d'aprenentatge des de l'inici de la formació i al llarg de tota la vida.

3.2. Consideracions generals de caràcter pedagògic

Aquesta diversitat de nivells i plans d'estudis, amb la conseqüent relació amb les Institucions (Consorci d'Educació de Barcelona -CEB-, Ajuntament -IMEB-, Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Universitat Autònoma de Barcelona -UAB-), comporten una més que notable complexitat. Aquesta complexitat és també la que la fa única i ve compensada amb la voluntat de què els valors i els principis pedagògics siguin de caràcter global i aplicats a tots els nivells de formació.

3.2.1. Referent als Professors

- En els tallers, els professors, un cop plantejat el tema de treball i els seus objectius, condueixen, orienten i ajuden a què l'alumne desenvolupi, concreti i expressi adequadament la seva idea d'acord amb el tema plantejat.
- Els professors, en general i particularment els de tallers, exerceixen la professió que imparteixen i mantenen el contacte directe amb l'entorn laboral i professional.
- Els professors tenen una competència contrastada a nivell professional i pedagògic, més enllà del seu nivell acadèmic.
- En els tallers i matèries teòrico-pràctiques participen un mínim de dos professors. Es considera que cal una atenció a l'alumne de forma personalitzada i assegura una opinió consensuada de les seves propostes.
- S'intenta que els professors imparteixin classe als diversos plans d'estudis, sense cap altra limitació que la seva pròpia competència professional i/o pedagògica.

3.2.2. Referent a les àrees de coneixement

- Els cursos s'estructuren a l'entorn d'àmbits de proposta, de disseny i creatius. Són tallers en els que l'alumne conforma les seves propostes, on sintetitza els seus coneixements i practica les seves habilitats adquirits en àrees teòriques, tècniques i tecnològiques. Així l'alumne va enriquint els seus recursos expressius i creatius.
- Als alumnes se'ls ofereix, dins les possibilitats, contacte directe amb la realitat de l'àmbit professional, laboral, social i cultural (visites a obres, empreses, exposicions, conferències...)

- S'estimula als alumnes a treballar en equip i a aprendre els uns dels altres, així s'apaivaga l'individualisme i s'afavoreix la sociabilitat.
- S'afavoreix la màxima optativitat de les matèries. Així l'alumne pot orientar la seva formació cap el terreny que més l'interessi.
- Les sessions de classe de matèries pràctiques o teòrico-pràctiques es procura aconseguir el màxim d'hores seguides per a optimitzar el seu rendiment.
- S'afavoreix la transversalitat dels coneixements i la interdisciplina.
- Són d'especial importància els actes acadèmics com ara lliçons inaugurals i de cloenda de curs, conferències, exposicions internes, lliurament de diplomes, els premis extraordinaris que atorga l'Escola, festes, etc. Que són obertes a tots els alumnes de l'Escola.

3.2.3. Referent als criteris de valoració

- Cada professor, dins la seva matèria, defineix a priori, els criteris de valoració i els posa en coneixement dels seus alumnes en començar el curs.
- El comentari col·lectiu dels resultats és d'especial rellevància, doncs és quan l'alumne pot referenciar i valorar, amb un criteri més ampli, el resultat obtingut del seu treball. És quan l'alumne pot comprendre els seus encerts i deficiències.
- No importa massa la qualitat final de la proposta dels alumnes, són aprenents. Importa més que perdin la por i que valorin la seva feina com a única via de millora. La motivació és el motor de l'aprenentatge.
- La bona actitud, assistència i participació dels alumnes a les classes és fonamental per aconseguir un bon ambient de treball i un ric intercanvi de coneixements.
- En general es valora molt positivament:

La participació: Assistència i puntualitat a classe. Col·laboració en totes les activitats proposades. Aprofitament de tot el temps programat.

L'esforç: Dedicació, autoexigència i entusiasme en la realització del seu treball.

El rigor: Rigor en el procés de desenvolupament respecte la proposta de treball i els objectius de programació.

La creativitat: Capacitat d'expressar idees pròpies evitant els estereotips, tòpics i prejudicis, en la recerca de l'autenticitat i la millora d'allò existent.

El respecte: Respecte pels companys i professors, per les seves idees i opinions. Respecte pel material docent, el mobiliari, les instal·lacions i els espais de l'Escola.

Cal fer especial menció de la participació dels alumnes en l'avaluació de la matèria impartida, del professor i del profit obtingut per l'alumne. Aquesta valoració es realitza, de forma anònima en finalitzar cada curs acadèmic.

3.3. Batxillerat de modalitat d'art

3.3.1. Característiques

El Batxillerat està constituït per tres línees de la Modalitat d'Art.

Una particularitat pròpia del Batxillerat de l'Escola Massana és haver creat el que s'anomena TaBat U i TaBat Dos (Taller de Batxillerat U i Dos), a primer i a segon curs respectivament. Són tallers constituïts per dues matèries de cada curs que, en adjuntar el nombre de crèdits d'ambdues, generen una nova matèria que assumeix tots els objectius que estableix la normativa. Així s'aconsegueix augmentar les hores lectives per cada sessió de classe, conformar uns tallers de creació i proposta interdisciplinària.

També hi ha un Aula d'Autoaprenentatge de Llengües (català, castellà i anglès), tutoritzada per tres professors d'aquestes llengües. Serveix com espai de reforç per a aquells alumnes que ho necessiten i és oberta a tots els alumnes de l'Escola.

3.3.2. Matèries optatives

La franja optativa del currículum del Batxillerat d'Art, ofereix a l'alumnat un ampli ventall d'assignatures de dimensió eminentment pràctica on, en forma de tallers, cohabituen els ensenyaments de les diverses tècniques dels oficis artístics i els continguts específics de les múltiples pràctiques del món de les arts i del disseny.

3.3.3. Treball de Recerca

El Treball de Recerca consisteix en una investigació i una proposta sobre un tema escollit pel propi alumne. Es procura que el tema s'inscriuï en l'àmbit de l'Art i el Disseny. Es desenvolupa, tutoritzat per un professor, durant el segon semestre del primer curs i el primer semestre del segon curs del Batxillerat. El treball té un caràcter fonamentalment metodològic.

3.4. Cicles Formatius de Grau Superior d'Arts Plàstiques i Disseny

A l'Escola s'imparteixen vuit Cicles Formatius de Grau Superior de set famílies professionals:

Arts Aplicades al Mur.

Arts Aplicades a l'Escultura.

Joieria Artística.

Art Tèxtil.

Il·lustració.

Gràfica Impresa.

Modelisme Industrial.

Projectes i Direcció d'Obres de Decoració.

Els Cicles Formatius de Grau Superior en Arts Plàstiques i Disseny constitueixen una oferta educativa reglada, organitzada a partir de famílies professionals. Es desenvolupen en mòduls acadèmics de distinta durada distribuïts en dos cursos acadèmics, amb una estada de pràctiques en empreses, estudis o tallers i un projecte final. D'acord amb l'esperit de l'Escola Massana, aquests estudis combinen l'eficàcia en l'especialització tècnica de la professió amb la riquesa de l'activitat projectual.

Els diferents programes promouen una pedagogia de caràcter professional i creatiu en els quals l'ensenyament pràctic és inseparable dels continguts de caràcter reflexiu i conceptual.

3.5. Grau Universitari en Arts i Disseny

Es tracta d'un Grau Universitari adaptat al Pla de Bolonya, en el que estan aplicats els crèdits europeus ECTS (European Credit Transfer System). La titulació correspon a la UAB, a la qual està adscrita l'Escola Massana des de l'any 2011. Cal remarcar el fet que aquesta titulació és única en tot l'Estat.

En la proposta de Grau concorren models pedagògics anteriors, però amb una diferent accepció de l'ensenyament, centrada en quatre objectius:

- A. Establir elements pedagògics d'interrelació, fusió i retroalimentació entre les disciplines artístiques i les de disseny, de manera que l'alumne adquireixi competències en sabers, actituds i habilitats pròpies de totes elles.

- B. Aplicar metodologies d'ensenyament i aprenentatges interdisciplinars i transdisciplinars, amb la finalitat de preparar a l'alumne com a futur professional per a aquesta nova societat basada en el constant canvi i diversificació dels coneixements, tecnologies, etc.
- C. Aportar les suficients competències per a un exercici professional en tots els àmbits de la titulació en Art i Disseny i amb una total solvència en connexions amb especialitzacions en cicles posteriors i intercanvis i estudis en la resta de la Unió Europea.
- D. Enriquir la programació acadèmica amb els Tallers de l'Escola: tallers de tècniques i llenguatges d'oficis artístics que actuen com a suport a la programació.

Es parteix de la idea d'una diferent accepció del model professional. L'emergència de noves activitats en sectors industrials concrets reclamen un perfil professional més dinàmic i polivalent. Professionals que es poden trobar treballant en la gestió i proposta de projectes artístics o d'intervenció social, o bé col·laborant amb la petita i mitjana empresa per a contextualitzar-la bé en el sistema de consum.

Uns estudis universitaris han de finalitzar el seu recorregut en l'àmbit dels Postgraus i els Màsters, tant per completar la formació de caràcter professionalitzador, com per incidir en les vies d'investigació que són la base de la funció universitària. Aquestes vies han de facilitar els doctorats, tant necessaris en aquest Grau de nova planta que dotarà al sector docent dels primers doctors en Arts Aplicades i Disseny (i en Arts Visuals complementant les vies actuals).

Aquestes vies s'iniciaran en el curs 2014-2015 amb dos Postgraus (Arts Aplicades i Narració Visual) dissenyats amb la voluntat de ser la base dels futurs Màsters. Igualment aquestes vies estan molt vinculades i coordinades amb les Línees d'investigació i Recerca que l'Escola també desenvolupa.

3.6. Massana Permanent

L'Escola Massana, amb 85 anys de dedicació a l'ensenyament de les arts i el disseny, proposa una oferta de formació permanent mitjançant cursos de diversos nivells des de la iniciació fins a l'especialització i formació en els oficis artístics. Són cursos per a completar i actualitzar la formació de professionals en actiu, d'estudiants i de segona oportunitat. Alguns d'aquests cursos de formació contínua tenen el reconeixement del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i de l'Escola de Postgrau de la Universitat Autònoma de Barcelona, com a cursos de promoció docent i formació permanent del professorat.

3.7. Off Massana

Off Massana són uns tallers per alumnes graduats, ubicats a diferents espais del Districte Ciutat Vella, situats al Barri del Raval. Aquests tallers s'ofereixen a tots els alumnes que estiguin realitzant el Projecte Final d'Estudis o que hagin finalitzat un Cicle Formatiu de Grau Superior o el Grau Universitari a l'Escola Massana l'any anterior.

L'objectiu d'Off Massana, és el desenvolupament de projectes individuals i/o col·lectius, la recerca i la reflexió teòrica en un espai comú, per tal d'afavorir el trànsit entre els estudis a la realitat de la pràctica artística i professional.

Aquest projecte pretén fomentar el treball en equip, el treball autònom, la proposta i l'assoliment de compromisos des de la responsabilitat.

Off Massana ofereix als alumnes seleccionats, a partir del seu currículum i de la proposta de treball, l'oportunitat d'utilitzar les instal·lacions i equipaments que l'Escola té en aquests locals, on poder desenvolupar la seva proposta de treball durant el període d'un any. Al finalitzar els tallers, es fa una exposició col·lectiva que es presenta en diversos espais. Aquesta exposició final té com a objectiu obrir el món professional a tots els participants i, recíprocament, donar a conèixer la qualitat dels treballs a l'àmbit professional.

3.8.Seminaris

L'Escola porta a terme durant el curs seminaris, cursos intensius i monogràfics, és a dir, de curta durada i que aprofundeixen en un tema concret.

Gràcies al finançament d'institucions externes, alguns d'aquests seminaris són becats a alumnes de l'Escola i als d'altres escoles previament seleccionats per expedient acadèmic, idoneïtat del seminari i actitud a l'aula. Els seminaris que ja s'han consolidat a l'Escola són:

- Seminari de Packaging
- Seminari d'Impressió Experimental
- Seminari Dibuix i Natura/Il·lustració Científica
- Seminari de Joieria i Natura
- Seminari de La llana
- Seminari de Ceràmica Negra

La Direcció de l'Escola vetlla per ampliar el nombre de seminaris i poder-ne oferir en el futur per a alumnes becats de totes les especialitats que conformen l'Escola.

4. RELACIÓ AMB EL CONTEXT

Vivim en un entorn on les relacions, a més de complexes, són canviants i en què la velocitat d'aquests canvis és cada vegada major.

“Los nuevos tiempos son un hecho; existen con independencia de que queramos o no. Pero no son ni peores ni mejores que cualquier otra época. Es un hecho dado ... lo único decisivo será cómo nos hagamos valer nosotros mismos en esas circunstancias” L. Mies van der Rhoe, **“Los nuevos tiempos”**, 1930.

“Se nos ofrece este mundo y ningún otro. En él nos hemos de afirmar” L. Mies van der Rhoe, **“La arquitectura de nuestro tiempo”**, 1965.

Per fer funcionar una escola no n'hi ha prou amb assegurar la seva activitat diària. Cal preveure, estar atents al futur, als canvis institucionals, legals, materials, cal ser participants en els processos i evitar trobar-nos a contrapeu per no haver estat prou alertes.

4.1. Antecedents

L'Escola Massana inicia la seva activitat l'any 1929 als locals del Foment de les Arts Decoratives, al carrer Avinyó. Posteriorment es trasllada a la Casa de l'Ardiaca (actual seu del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona) junt amb el llegat bibliogràfic i l'obra d'Agustí Massana, documents que actualment encara s'hi conserven, tot i que l'Escola abandoni aquesta seu al 1935.

Des de l'any 1935, doncs, l'Escola Massana s'instal·la a unes dependències que havien format part de l'antic Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, gràcies a la iniciativa del govern català i el govern municipal (1932-1935) de reconvertir aquest espai en equipaments culturals.

“Traslladat el darrer malalt i els últims atuell, els administradors de l'Hospital traspasaren a la Ciutat els dos esplèndids casals. I la Ciutat i la Generalitat acordaren transformar-los en monument a la cultura reformant-los, adaptant-los, dignificant-los.”

Casals, Pere. Monument a la Cultura. Seminari El Mirador, 28 de juny de 1934

El pati central de l'antic hospital, al voltant del qual quedava disposada l'Escola, fou des dels seus orígens “un dels sectors de la Barcelona inèdita”, com diu Pere Casals en l'article “Monument a la cultura”.

“El gran quadrilàter format pels carrers de l'Hospital, Cervelló, Carme i Egipciaques assolirà un valor insospitat. Dintre el conjunt d'edificis seran estatjades les següents Institucions i serveis: Institut d'Estudis Catalans; Biblioteca de Catalunya; Escola de Bibliotecàries; una Biblioteca Popular de Districte; l'Escola Massana; part de l'Arxiu Administratiu de l'Ajuntament; és probable l'Arxiu Judicial; Servei General de Tramesa d'Obres a les Biblioteques”

Actualment, dins d'aquest conjunt d'edificis s'hi hostatgen les institucions i serveis següents: l'Institut d'Estudis Catalans; la Biblioteca Nacional de Catalunya; l'Escola de Bibliotecàries; la Biblioteca municipal del Districte; l'Escola Massana; part de l'Arxiu Administratiu de l'Ajuntament; probablement l'Arxiu Judicial; el Servei General de Tramesa d'Obres a les Biblioteques de Catalunya dependents de la Generalitat, i l'Acadèmia de Medicina. A què cal afegir La Capella de l'Antic Hospital transformada en espai expositiu (depenent de l'Institut de Cultura de Barcelona -ICUB-), com també s'ha fet amb algunes sales de la Biblioteca de Catalunya, emprades per a representacions teatrals i exposicions (com les obres de teatre de La Perla 29).

4.2. Relacions amb l'administració: local, nacional, estatal

L'estructura organitzativa de l'Escola Massana va lligada a una complexa xarxa de relacions i acords, tant interns com externs. És pràcticament impossible concebre la Massana sense tenir en compte, a més de la tasca pedagògica, l'entramat de relacions institucionals, veïnals, corporatives, etc., que intervenen en qualsevol de les seves activitats, i que les condicionen.

L'estructura actual de l'Escola (que ha d'atendre diferents plans d'estudis, la competència dels quals recau en diverses mans) fa que es mantinguin relacions acadèmiques i econòmiques amb els següents organismes:

- Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). És el consorci creat per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona en matèria d'educació a la ciutat de Barcelona i qui té atribuïda la gestió del nostre Centre (per ordre del Plenari del Consell Municipal, en sessió ordinària del 26/03/2010. Núm. Resolució: CP10/04 PR/30).
- Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). És l'òrgan en educació del govern municipal i el nostre titular (des que l'Ajuntament de Barcelona va decidir agrupar en l'IMEB diversos patronats municipals, canviant així la titularitat de la Massana, del Patronat Agustí Massana a l'IMEB).
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). És la Universitat a la què està adscrita l'Escola Massana i que l'habilita per impartir el títol oficial de Grau en Arts i Disseny (segons el conveni d'adscripció signat per la Rectora de la UAB, Anna Ripoll i l'Alcalde de Barcelona, Xavier Trias, en data 28 d'Octubre del 2011) i els corresponents Postgraus i Màsters.
- Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. És el màxim òrgan de govern en matèria d'educació. Tot i que el departament tingui les competències de gestió transferides al CEB, l'Escola Massana hi col·labora en comissions de treball per a l'elaboració de plans d'estudis o normatives, i assisteix periòdicament a les reunions de directors d'escola que convoca.
- Direcció General d'Universitats (DGU), del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya. És la responsable de l'anàlisi i el seguiment dels resultats de les universitats catalanes i dels seus centres adscrits.
- L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat en el sistema universitari català. Es va crear com a consorci entre la Generalitat de Catalunya i les universitats el 29 d'octubre de 1996. És qui revisa la qualitat dels nostres estudis universitaris.
- *La Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA)*. És una fundació estatal que té com a objectiu contribuir a la millora de la qualitat del sistema d'educació superior mitjançant l'avaluació, certificació i acreditació dels ensenyaments, el professorat i les institucions.

Així mateix, l'Escola Massana forma part de la Coordinadora d'Escoles d'Art i Disseny de Catalunya i és sòcia del Foment de les Arts i el Disseny (FAD), de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC), de la Comissió de la Gardunya, de l'Associació d'Amics de La Rambla (i membres de la Junta Permanent) i patrons fundadors de la Fundació Tot Raval. També serem membres de la futura Associació de Centres Adscrits a Universitats Públiques de Catalunya (CAUC), i de la Xarxa d'Institucions Culturals del Raval (XICRA), en què a més, participem de la Comissió Tècnica.

4.3. Relacions internacionals

La Coordinació d'Internacional forma part de la Secretaria Pedagògica, junt amb la Coordinació de Massana Permanent i les Coordinacions de titulacions (Batxillerat Artístic, CFGS d'Arts Plàstiques i Disseny i Grau Universitari en Arts i Disseny). Aquesta Coordinació és la que porta a terme i potencia la relació entre diferents escoles europees, així com d'altres països extracomunitaris, incentivant i organitzant la mobilitat, tant dels alumnes com del professorat. Actualment existeix conveni d'intercanvi amb 48 escoles d'arreu del món.

La relació amb institucions docents de l'estranger ha estat, des dels inicis, una preocupació fonamental de l'Escola Massana, amb el convenciment que compartir experiències docents procedents de diferents tradicions culturals enriqueix l'experiència pedagògica pròpia. Aquesta col·laboració té tres eixos principals:

- Mobilitat d'estudiants (GAD o CFGS):
  1. Dins del marc LLP ERASMUS (programa d'aprenentatge permanent Erasmus) pel que fa als intercanvis a Europa.
  2. Programa Propi de la UAB pel que fa a escoles no europees.
  3. Acords bilaterals per les escoles que no s'ajusten als dos sistemes abans esmentats.
- Projectes pedagògics, dins del marc COMENIUS (ensenyament secundari) o LEONARDO (pràctiques professionals).
- Mobilitat docent, en el marc del programa LLP ERASMUS.

Fins l'any 2011, l'Escola Massana ha estat membre de ELIA (European League of Institutes of the Arts), participant en totes les reunions i congressos, essent membre del seu Board els anys 1998-2000, realitzant-se activitats d'impuls docent i pedagògic que han reverterit de manera molt positiva en la manera de fer del professorat.

4.4. Relacions amb l'entorn: geogràfic i sectorial

4.4.1. Entorn geogràfic

La relació amb les institucions veïnes, públiques i privades, ha estat també un dels eixos del treball dels darrers anys. Algunes d'aquestes col·laboracions s'han fet amb:

- Districte de Ciutat Vella
- Foment de Ciutat Vella
- ICUB (Institut de Cultura de Barcelona)
- La Capella
- Biblioteca de Catalunya
- Institut d'Estudis Catalans
- Tot Raval
- Associació d'Amics, Veïns i Comerciants de La Rambla
- Mercat de la Boqueria
- Associació de pintors de la Plaça de Sant Josep Oriol
- Associació Estel Tàpia
- Establiments i Serveis del barri (acords de descomptes amb la presentació del carnet de l'Escola)
- Cambra de la Propietat Urbana
- Galeria Setba
- Districte de l'Eixample
- Oficina de Cooperació de l'Ajuntament de Barcelona
- Xicra
- Terral

Així mateix, el curs 1997-98 es van iniciar els tallers per a graduats Off Massana, resultat d'un conveni amb el Poble Espanyol que duraria fins el 2011. A partir del 2013 els tallers de postgrau Off Massana continuen al carrer d'en Robador, gràcies a un acord de col·laboració amb el districte de Ciutat Vella.

El projecte del nou edifici de l'Escola Massana ubicat a la Plaça Gardunya permetrà consolidar tot aquest tipus de col·laboracions i amb un obertura més clara al barri amb l'entrada pública d'exposicions i activitats culturals que organitza l'Escola.

4.4.2. Entorn sectorial: relacions amb les escoles

L'Escola Massana manté una estreta relació amb moltes de les escoles d'art i disseny de Catalunya, puntualment amb escoles de l'estat espanyol i a nivell internacional a través dels seminaris i workshops que realitza cada curs.

La tipologia d'escoles amb qui manté aquesta estreta relació és variada atenent al número d'alumnes o tipologia de professorat, o la seva condició pública o privada. Aquestes escoles són:

Escoles municipals d'arreu de Catalunya, a través de la CEADC:

- Esardi, Escola d'Art i Disseny d'Ampostà
- Escola d'Art del Treball de Barcelona
- Escola d'Arts i Oficis del Berguedà
- Escola Municipal d'Art Gaspar Camps d'Igualada
- Escola Municipal d'Art de Lleida
- Escola Municipal d'Art de La Garriga
- Escola d'Art de Manresa
- Escola d'Art i Disseny de Reus
- Escola d'Art de Rubí
- Illa, Escola Municipal d'Art de Sabadell
- Escola Municipal d'Art de Sant Cugat del Vallés
- Escola d'Art i Disseny de Tarragona
- Escola Municipal d'Art de Terrassa
- Arsenal, Escola d'Arts i Oficis de Vilafranca del Penedès

- Escola Municipal d'Art i Disseny de Vilanova i la Geltrú

Escoles de la Generalitat, a través de les reunions de directors/es que convoca regularment la Generalitat:

- Llotja, Escola d'Art i Superior de Disseny de Barcelona
- Pau Gargallo, Escola d'Art i Superior de Disseny de Badalona
- Deià, Escola d'Art i Superior de Disseny
- Serra i Abella, Escola d'Art i Superior de Disseny de L'Hospitalet
- Escola d'Art i Superior de Disseny d'Olot
- Ondara, Escola d'Art i Superior de Disseny de Tàrraga
- Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic
- Escola Groc (titularitat privada)
- Escola CIC (titularitat privada)
- Escola Felicidad Duce (titularitat privada)

Escoles de titularitat privada en trobades puntuals, certàmens, convocatòries universitàries, etc.

- Eina, Escola de Disseny i Art
- Elisava, Escola Superior de Disseny
- Bau, Escola Superior de Disseny
- Esdi, Escola Superior de Disseny

4.5. Relacions amb l'empresa

Amb la voluntat d'intensificar i millorar la relació amb el món professional i empresarial, la Massana disposa d'una Coordinació d'Escola Empresa (que pertany a l'Àrea de Relacions Exteriors i Acció Cultural) que posa en marxa accions amb empreses i institucions incorporant-les a la tasca pedagògica.

4.5.1. Formalització de convenis

Adaptant-se als continguts i la programació pedagògics, i sense entrar en cap cas en competència amb els professionals, l'Escola Massana duu a terme una línia de col·laboració amb el món empresarial i institucional que es tradueix en l'organització de concursos restringits entre alumnes, o de seminaris i "workshops", per exemple. En tots els casos es prioritzen els aspectes pedagògics, conceptuals, creatius i la innovació. Aquestes experiències faciliten a l'alumne el contacte directe amb el món professional, i al mateix temps, permeten un diàleg entre l'empresa, l'escola i els futurs professionals.

Les condicions contractuals per a la realització de concursos, col·laboracions i esponsoritzacions que estableix l'Escola Massana amb les empreses, es regeixen per les normatives homologades internacionalment pels organismes competents (ICOGRADA, ICSID i IFI), en tot el que fa referència a aspectes deontològics, de drets d'autor, econòmics i pedagògics.

En els darrers cursos acadèmics, s'han formalitzat diferents tipus d'acords i convenis amb les institucions i empreses següents:

Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), Procarton, Aspack, Kórsnas, Billerud, Fundació Xavier Nogués, Novasol, Roche Diagnostics, Associació Espanyola contra el Càncer, Banc de Sang i Teixits, Fundació Ecom, Museu de l'Estampació de Premià de Mar, Museu Frederic Marés, Gran Teatre del Liceu, BCNScience, Roland, Taller BDN, DMC Ibérica, Interfareba, Cialven, Sorli Discau, BCD, Wordl Race, Joieria Bagués, Ajuntament de sant Feliu de Guíxols, Areas Autopistas, Artesania Catalunya, Teatre Clavé, etc.

4.5.2. Pràctiques

La vinculació amb el món laboral en termes de pràctiques en empreses és atesa per la Coordinació de Pràctiques i Borsa de Treball. Dins els currículums dels Cicles Formatius de Grau Superior hi ha un mòdul obligatori de pràctiques en empreses, estudis o tallers. Els estudis universitaris, així mateix, contempnen a través d'una optativitat de 12 crèdits Pràctiques Externes. Aquestes pràctiques tenen com a objectiu, d'una banda, completar la formació de l'alumne i, de l'altra, contrastar els coneixements adquirits en el Centre amb la realitat empresarial, prenent contacte amb el món del treball i amb el seu sistema de relacions socials i laborals.

4.5.3. Borsa de Treball

L'Escola disposa d'una Borsa de Treball per a alumnes en període de pràctiques o alumnes dels darrers cursos o ja graduats. Aquesta Borsa de Treball està gestionada per la mateixa coordinació que s'ocupa de les pràctiques en empresa i té l'objectiu de facilitar als alumnes la inserció al mercat laboral, per tal que posin en pràctica els coneixements adquirits. A banda, s'ocupa d'harmonitzar les necessitats acadèmiques i pedagògiques amb el món laboral, per adequar-les si cal i obtenir un rendiment òptim.

4.6. Relacions amb la cultura

Dins l'Àrea de Relacions Exteriors i Acció Cultural de l'Escola, que s'ocupa de la relació entre l'escola i l'entorn, es troba la Coordinació Cultural, responsable d'activar i desenvolupar iniciatives de caràcter cultural a l'interior i l'exterior de l'Escola (exposicions, conferències, taules rodones, etc.). El seu objectiu és generar una cultura d'escola, mostrant a les sales de què es disposa el treball dels grups de classe i també la producció dels professors, afavorint el debat entorn de l'art i el disseny. També projecta l'Escola cap a l'exterior, amb la participació en el programa expositiu de la Capella, i amb la itinerança d'exposicions a altres espais.

La relació amb l'entorn cultural més proper es fa palesa en trobades regulars amb els grans equipaments culturals del barri, com són el MACBA (Museu d'Art Contemporani de Barcelona), el FAD (Foment de l'Art i el Disseny), el Gran Teatre del Liceu, el CCCB (Centre de Cultura Contemporània de Barcelona), la Biblioteca Nacional, la Virreina (ICUB), etc., gràcies al projecte de la Xarxa d'Institucions Culturals del Raval (XICRA). Però també amb el "sotabosc" en les reunions del patronat de Tot Raval, i amb l'Associació d'Amics de La Rambla. L'Escola ha signat convenis bilaterals amb algunes d'aquestes institucions per a accions concretes que en ocasions han estat puntuals i en d'altres s'han renovat any a any.

4.7. Valors socials, mediambientals i econòmics

Un dels valors reconeguts, constants i característics de l'Escola al llarg de la seva dilatada trajectòria és haver estat oberta i permeable als canvis culturals i a les demandes i necessitats del seu entorn social i ambiental. L'Escola ha d'incrementar l'atenció que dedica a aquest entorn mutant per tal estendre la consciència mediambiental a la seva comunitat i inscriure aquesta en el seu ideari programàtic, en els seus continguts curriculars i en les pràctiques docents, fent-la visible i coherent en el seu dia a dia. La responsabilitat social, cultural i mediambiental són els eixos vertebradors de la nostra docència.

La innovació, un dels trets principals del sistema productiu i de consum, situa el creador en una posició d'importància creixent. L'afany d'internacionalització i de cerca de la qualitat

converteix la innovació, quelcom potser excepcional en el passat, en una condició indispensable en la producció actual.

És per això que a banda de la transmissió dels continguts de les disciplines, es busca millorar la comprensió que té l'alumne de la complexitat de la realitat i de l'individu com a ésser social i simbòlic, així s'ampliarà la seva capacitat creativa en el context contemporani i en el futur immediat.

Les Arts Aplicades que s'imparteixen als tallers de l'Escola permeten la sostenibilitat a través de l'experimentació i fan possible noves maneres d'interpretar la multiculturalitat dins del mercat global de consum. Per això, seminaris com el de Serraduy (Joieria i Natura a Osca), el d'Il·lustració Científica al Montseny, el de la Llana de l'ovella Xisqueta al Pirineu, entre d'altres són activitats formatives que fan sortir els alumnes de l'aula i els confronten amb una realitat social, cultural i ambiental a la què hauran de donar solucions creatives, innovadores i responsables.

En aquest sentit hi ha una oportunitat en la nova edificació de la Massana. Tant en les intencions dels projectistes com en les demandes de l'Escola, estan presents els requeriments de sostenibilitat i autosuficiència energètica, així com els recorreguts dels materials i el seus processos de reducció, reutilització i reciclatge. Aquest ha de ser un pas més en el compromís de tota la comunitat escolar amb aquesta problemàtica que és capdal en els temps actuals i, sobre tot, d'una importància vital en els temps futurs.

4.8. Currículum

A l'Escola Massana s'han format al llarg de diverses generacions, artistes i dissenyadors que s'han anat integrant i després consolidant en el teixit sociocultural, professional i empresarial tant de Catalunya com de l'Estat Espanyol i a l'estranger, enriquint-lo i millorant-lo. A tall d'exemple: Peret, Jordi Labanda, Gabriela Rubio, Damian Ucieda, Oscar

Guayabero, Juanjo Sáez, Nani Marquina, Meritxell Duran, Luki Huber, Kepa Carmona, Pep Dardanyà, Josep Mª Massana, Josep Mª Tremoleda, Madola, Rosa Amorós, Maria Bofill, Josep Maria Martín, Tere Recasens, Montse Soto, José Noguero, Mayte Vieta, etc., n'han sigut alumnes.

També han sigut alumnes de l'Escola persones de rellevància social com: Lluís Llongueras, Carme Ruscalleda, Mon Plans, Quim Monzó, Eugenio, Pau Riba, entre d'altres.

Prova de això són els diversos reconeixements institucionals al llarg de la història de l'Escola, el més destacats són:

- 1930: Disseny de la Copa del FAD, Copoteca
- 1943: Medalla d'or i el diploma d'honor a la *Exposición Nacional de Artes Decorativas*
- 1947: Diploma d'honor a l'artesà al *Concurso Nacional de Artesanía*
- 1966: Medalla de plata al *1r Certamen Internacional de Arquitectura Interior y Diseño, Fomento de las Artes y la Estética (FAE)* per la participació en joieria i esmalts
- 1967: Disseny de la Copa del FAD, Copoteca
- 1976: Ceramistes de l'Escola Massana guanyen set dels dotze premis que ha concedit l'empresa de les noves autopistes
- 1987: Es guanya el concurs Italia's Cup.
- 1994: Més de vint escoles europees d'art i disseny donen suport a la candidatura de La Massana per participar plenament en el programa Erasmus.
- 2000-2001: *Premio Nacional de Diseño*.
- 2005: Premi ACCA de la Crítica d'Art, amb motiu del seu 75è aniversari.
- 2009: Premi Nacional d'Il·lustració a Arnal Ballester, professor d'il·lustració.
- Des de l'any 1930 professors i ex alumnes han dissenyat, com l'Escola Massana, la copa anual del FAD: Miquel Soldevila, Manuel Capdevila, Carles Collet, Joan Muntasell, Joaquim Sabaté, Xavier Corberó, Jaume Mercader-Miret, Josep Llorens i Artigas, Ramon Sarsanedas, Elisenda Sala, Maria Bofill i Ramon Puig Cuyàs.
- Des de l'any 1985, 18 professors han obtingut el diploma de Mestre Artesà de la Generalitat de Catalunya: Marisé Àlvarez (joiera), Carmen Amador (joieria, repussadora i ciselladora), Isabel Barba (ceramista), Maria Bofill (ceramista), Carme Brunet (esmaltadora), Hèctor Cessena (escultor), Carles Codina (joier), Francesc Cujó (encastador), Fèlix Diaz (vitral·ler), Benet Ferrer (ceramista), Josep Lacomba (dissenyador tèxtil), Hans Leicht (joier), Alicia López (lacadora), Josep Carles Pérez (joier), Francesca Piñol (teixidora), Elisabet Puig (esmaltadora i joiera), Ramon Puig (joier), Elisenda Sala (ceramista), Pere Valldepérez (vitral·ler) i Ursula Viñolas (joiera).

Dins els programes de formació interna a la pròpia empresa o per formar part com a membre en jurats de concursos oberts en els diferents camps de l'art i el disseny, l'Escola Massana proposa la col·laboració del professor més adequat en funció de les característiques de cada acció.

Per altra banda, l'Escola Massana facilita i fomenta la tasca professional artística, artesana o de disseny dels seus professors a través de la difusió i participació en les exposicions, conferències, taules rodones, edicions de llibres, assessoraments professionals, etc.

Moltes activitats d'aquests tipus les duen a terme els nostres professors cada curs, activitats que posteriorment reverteixen a l'aula.

L'Escola Massana ha desenvolupat també, entre les seves nombroses activitats, el paper d'editora de publicacions sobre art, oficis artístics i disseny tant des del punt de vista pedagògic com des de la tècnica i la teoria. Tanmateix, el fet de ser una institució de llarga

tradició, ha comportat la publicació de materials descriptius de la història i èpoques viscudes.

Les publicacions més destacades són:

El Tallat i el gravat del vidre a l'Escola Massana. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, 1937. (Quaderns de divulgació del oficis d'art; 1)

MERCADER-MIRET, Jaume. *L'Escola Massana, viscuda*. Barcelona: Escola Massana, 1982.

MIRALLES, Francesc [et al.]. *Portafoli de fotografies, Escola Massana*. Barcelona: Escola Massana, 1983

MIRALLES, Francesc. *Antoni Tàpies. Tapissos*. Barcelona: Escola Massana, 1986.

LEICHT, Hans. *Joies en tres tècniques*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, 2001. (Manuals)

GUMÍ, Jordi. *Apunts de fotografia*. Barcelona: Escola Massana, DL 2004. (Manuals)

Portes endins. Escola Massana 75 anys. Barcelona: Escola Massana: Institut d'Educació, DL 2004. (Impressions paral·leles)

ONTAÑÓN, Antonio. *Los Significados de la ciudad. Ensayo sobre memoria colectiva y ciudad contemporánea*. Barcelona: Escola Massana, Centre d'Art i Disseny, 2004. (Gropius; 1)

DURAN, Pere (coord.). *Deu Seminaris Packaging Massana Frövi = Diez Seminarios Packaging Massana Frövi = Ten Massana Frövi Packaging Seminars : 1994-2003*. Barcelona: Escola Massana, 2004. (Impressions paral·leles)

ARRANZ, Romà [et al.]. *Altres mirades sobre el disseny*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, DL 2006. (Gropius; 2)

PEY, Santiago. *Glossari del moble*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, 2007. (Impressions paral·leles)

AMAT, Gemma [et al.]; ONTANÓN, Antonio, PRIETO, Jesús Á. (eds.). *Altres mirades sobre l'artesanía*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, DL 2009. (Gropius; 3)

MARTÍNEZ CLARÀ, Jesús. *Entre la inspiración y el proyecto : la zona intermedia*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, DL 2011. (Impressions paral·leles)

PUIG, Sílvia. *La Medida de las cosas*. Barcelona: Edicions de l'Escola Massana, 2012. (Impressions paral·leles)

5. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I DE COORDINACIÓ

L'Escola Massana, necessita una estructura organitzativa i de coordinació, suficientment àmplia per atendre no solament tota la tasca pedagògica, si no també les relacions institucionals, els imperatius legals, i les constriccions materials, que intervenen en qualsevol activitat (tal i com s'especifica en el punt 4 d'aquest PEC): *Consorci d'Educació de Barcelona, Institut Municipal d'Educació de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Departament d'Ensenyament i Direcció General d'Universitats.*

Per fer front, de la manera més eficaç possible al desenvolupament de la seva tasca, l'Escola Massana estructura el seu funcionament en quatre tipus d'òrgans: de govern, de gestió, de participació pedagògica i de suport, tot especificant els òrgans col·legiats i unipersonals corresponents.

Veure ANNEX 1: ORGANIGRAMA

5.1. Òrgans de Govern

5.1.1. Consell de Centre

És el màxim òrgan col·legiat de govern que, superant la composició pròpia del Consell Escolar d'un centre de secundària, està compost pels membres que indica la llei (LOE): representants de l'Equip de direcció, del Professorat, de l'Alumnat, del PAS, de l'Ajuntament, del Món Empresarial i, a més, incorpora representants de la UAB que el converteixen en el Consell Mixt de la UAB.

Dins les funcions del Consell de Centre s'especifiquen la constitució de:

Comissió de Convivència per a l'elaboració del Pla de Convivència del Centre i la seva aplicació.

Comissions de Treball, proposades pel Claustre d'Escola i aprovades pel Consell de Centre.

Comissió Econòmica per la validació del projecte de pressupost del Centre i el tancament de l'exercici econòmic anual, així com la validació de qualsevol altra proposta econòmica que s'hagi de presentar al Consell de Centre.

Els representants de l'alumnat en el Consell de Centre seran els responsables de constituir la Comissió de Delegats dels diferents plans d'estudis de l'Escola.

5.1.2. Claustre d'Escola

És l'òrgan col·legiat de participació en el govern del Centre, essent un espai de trobada obert a tots els estaments de l'Escola (professorat, alumnat i PAS).

L'Equip de Direcció informa de les directrius pedagògiques incloses en el Pla de Direcció (els objectius anuals i els projectes que s'estiguin desenvolupant) tot animant el debat per copsar l'opinió de la comunitat escolar i rebre les seves aportacions. Quan el Consell Pedagògic i el Consell de Centre ho creguin oportú, es podrà sotmetre a votació del Claustre aspectes decisius de la marxa de la institució.

En el Claustre d'Escola és des d'on es fan les propostes per a les Comissions de Treball de cada curs que quedaran aprovades i constituïdes en el Consell de Centre, que és qui farà el seguiment de les mateixes.

5.2. Òrgans de participació pedagògica

5.2.1. Consell Pedagògic

Aquest Consell és el que activa, motiva i anima, l'activitat pedagògica dels Departaments i de les Coordinacions. Està compostat pel Director/a, els Caps dels Estudis LOU i LOE, el Cap de la Secretaria Acadèmica, els Coordinadors de titulacions (Batxillerat Artístic, Cicles Formatius de Grau Superiors, Grau Universitari), els Coordinadors de Recerca i Formació Permanent, i els Caps de Departament. L'objectiu del Consell Pedagògic és el de ser el nucli de reflexió i proposta sobre l'ideari pedagògic de l'Escola.

El Consell Pedagògic és el lloc on es troben representats l'àmbit de gestió i els representants del col·lectiu del professorat a través dels departaments.

El Consell Pedagògic celebra reunions periòdiques amb els membres descrits anteriorment, debat i consensua tot allò que fa referència als aspectes pedagògics i acadèmics de l'Escola, i alhora rep i dona la informació necessària als professors adscrits al Departament i es coordina amb els altres òrgans de l'Escola per portar a bon terme els acords que es prenen.

5.2.2. Departaments

Els Departaments són les unitats bàsiques encarregades d'organitzar i desenvolupar la recerca i la pedagogia. Són òrgans col·legiats de participació pedagògica no adscrits a l'Equip de Direcció i vetllen per:

- Desenvolupar els programes i currículums de les matèries que li son pròpies en tots els plans d'estudis.
- Proposar el professorat més adequat per a cada pla d'estudis i assignatura.
- Proposar projectes de recerca i postgraus.
- Fer la proposta de pressupost pel funcionament intern del Departament.

Actualment a l'Escola existeixen sis Departaments (després de la reestructuració departamental que es va iniciar el curs 2006-07). Aquests Departaments acullen tot el professorat i estan adscrits en funció de les afinitats i interessos pedagògics i del tipus de matèries que imparteixen en els diferents plans d'estudis. Els Departaments actuals són:

Departament d'Arts Aplicades
Departament d'Arts Visuals i Plàstiques
Departament de Comunicació Visual
Departament de Disseny de Producte i Espai
Departament de Representació
Departament d'Humanitats

Tots els Departaments són transversals respecte als plans d'estudis i estan definits a partir dels àmbits de treball i recerca.

Al capdavant dels Departaments hi ha el Cap del Departament, un professor adscrit al Departament corresponen i que no pertany a l'estructura de gestió de l'Escola. Els caps de Departament són òrgans unipersonals de participació pedagògica que són escollits pel professorat de cada Departament.

5.2.3. Consell d'Edicions

El Consell d'Edicions és l'òrgan col·legiat responsable de les decisions i el seguiment de les edicions a l'Escola que, més enllà de l'àmbit editorial, també inclouen la producció de petites sèries d'objectes, obra gràfica, merchandatge, etc.

Està format per la Cap de Relacions Externes i Acció Cultural, els Coordinadors de Gestió General: de Comunicació, d'Escola/Empresa i d'Activitat Cultural, un representant de cada Departament, la Responsable de la Biblioteca i del Fons Museístic, els directors de les col·leccions i la Coordinador/a d'Edicions.

5.2.3.1. Coordinador/a d'Edicions

La Coordinador/a d'Edicions és l'òrgan de participació pedagògica unipersonal adscrita a l'Equip de Direcció i és la responsable de coordinar el Consell d'Edicions de l'Escola.

5.3. Òrgans de gestió

5.3.1. Equip de Direcció

És l'òrgan de gestió col·legiat que executa i es cuida de la gestió diària, potencia el Projecte Educatiu del Centre impulsant i liderant l'exercici de l'autonomia pedagògica, i marca les polítiques del projecte d'Escola.

L'Equip de Direcció està compost pels òrgans de gestió unipersonals: Director/a, els dos Caps dels Estudis LOE i LOU, la Cap de Secretaria Acadèmica i la Cap de l'Àrea de Relacions Externes i Acció Cultural.

Així mateix és l'òrgan que estableix el diàleg amb les institucions i estaments superiors, (CEB, IMEB, UAB, Departament d'Ensenyament, DGU, etc.) i forma part i convoca el Consell Pedagògic, el Consell de Centre i el Claustre d'Escola.

5.3.2. Coordinadors

Els Coordinadors són òrgans de gestió unipersonals adscrits a l'Equip de Direcció i a través de les funcions definides en les NOFC (Normes d'Organització i Funcionament del Centre) es classifiquen en Coordinadors de Titulacions, de Recerca i Formació Permanent i de Gestió General.

5.3.2.1. Coordinadors de Titulacions

Els Coordinadors de Titulacions són els encarregats de dirigir, organitzar i coordinar els ensenyaments de cadascun dels plans d'estudis de l'Escola, per delegació dels Caps d'Estudis i amb autonomia.

Els Coordinadors de Titulacions són: Coordinador/a de Batxillerat Artístic, Coordinador/a de Cicles Formatius de Grau Superior, Coordinador/a de Grau Universitari i Coordinador/a de Postgraus.

5.3.2.1.1. Tutors de Titulacions

Els Tutors són els responsables de seguiment dels alumnes. Són proposats pel Coordinador/a de Titulació corresponent. En relació a cada pla d'estudis i per les seves funcions es poden diferenciar en:

Tutors/es de Grup, per a tots els Plans d'Estudis

Tutors/es de Treballs de Recerca de Batxillerat

Tutors/es de Pràctiques dels Cicles Formatius de Grau Superior

5.3.2.1.2. Caps d'Àrea

Els Caps d'Àrea són òrgans de gestió unipersonals adscrits a l'Equip de Direcció i són els responsables de la programació i el seguiment curricular del Grau Universitari: assignatures, contingut, professorat, en cadascuna de les àrees de coneixement:

Àrea de Representació

Àrea de Llenguatges

Àrea de Teoria

Àrea de Projectes

5.3.2.2. Coordinadors de Recerca i de Formació Permanent

Els Coordinadors de Recerca i Formació Permanent són: el Coordinador/a d'Off Massana, el Coordinador/a d'Investigació, el Coordinador/a de Massana Permanent i el Coordinador/a de Seminaris.

El Coordinador/a d'Off Massana és l'encarregat de coordinar els Tallers Off Massana (actualment en el carrer d'en Robador) en els que es desenvolupen els projectes individuals i/o col·lectius dels alumnes en el trànsit entre els estudis i el món laboral.

El Coordinador/a d'Investigació és el responsable de coordinar les línies d'investigació i grups de recerca que programi l'Escola i fer el seguiment d'aquelles que els professors portin a terme amb altres universitats.

El Coordinador/a de Seminaris és el responsable de l'organització i desenvolupament dels seminaris interdepartamentals de l'Escola i qui coordina als diferents responsables de cada seminari.

Veure ANNEX 3: PROJECTE D'INVESTIGACIÓ I RECERCA

El Coordinador/a de Massana Permanent és la persona encarregada d'organitzar la programació i gestió dels cursos de formació permanent de l'Escola proposant continguts i formats conjuntament amb els Departaments de l'Escola i amb l'aprovació del Consell Pedagògic.

5.3.2.3 Coordinadors de Gestió General

Els Coordinadors de Gestió General són els encarregats de dirigir, organitzar i coordinar les àrees que li són assignades i que donen servei a tots els plans d'estudis.

Els Coordinadors de Gestió General són: la Cap de l'Àrea d'Administració, Economia i Serveis Generals, el Coordinador/a d'Activitat Cultural, el Coordinador/a de Comunicació, el Coordinador/a d'Escola Empresa, el Coordinador/a d'Internacional, el Coordinador/a de Pràctiques i Borsa de Treball, el Coordinador/a TIC, el Coordinador/a de Llengües i el Coordinador/a de Riscos Laborals. Cadascuna d'aquestes coordinacions reporten a l'Equip de Direcció.

Veure ANNEX 4: PROJECTE D'INTERCANVIS INTERNACIONALS

Veure ANNEX 5: PROJECTE LINGÜÍSTIC – PLA DE LLENGÜES

5.4. Òrgans de suport

5.4.1. Secretaries

Les diferents secretaries són per atendre adequadament la gestió acadèmica i pedagògica de l'Escola. Aquestes secretaries es concreten en: Secretaria de Direcció, Secretaria

Acadèmica, Secretaria Pedagògica i Internacional, Secretaria de Relacions Externes i Acció Cultural.

La responsabilitat del funcionament d'aquestes secretaries recau orgànicament en l'Equip de Direcció.

5.4.1.1. Secretaria de Direcció

Aquesta secretaria és l'encarregada d'assistir a la direcció del Centre en la gestió administrativa diària.

5.4.1.2. Secretaria Acadèmica

Aquesta secretaria és l'encarregada de gestionar els processos dels plans d'estudis pel que fa als expedients d'alumnes, a les matriculacions, les avaluacions, les dades anuals del Centre, les tramitacions de titulació, etc, així com l'atenció a l'alumnat, al professorat (en les qüestions acadèmiques) i al públic en general.

5.4.1.3. Secretaria Pedagògica i Secretaria d'Internacional

La Secretaria Pedagògica d'atendre les necessitats de les diferents Coordinadors de Titulacions, Coordinadors de Recerca i de Formació Permanent.

La Secretaria d'internacional és l'encarregada de l'atenció i la gestió d'Internacional.

5.4.1.4. Secretaria de Relacions Externes i Acció Cultural

Aquesta secretaria és l'encarregada de la oficina de l'Àrea de Relacions Externes i Acció Cultural, i donar suport a la Cap de l'àrea i als Coordinadors d'Escola/Empresa, de Comunicació, d'Activitat Cultural i d'Edicions.

5.4.2. Administració, Economia i Serveis Generals

L'Àrea d'Administració, Economia i Serveis Generals és la responsable de l'administració, la gestió econòmica i de la coordinació dels serveis generals de l'Escola. Al capdavant d'aquesta àrea hi ha la Cap d'Administració, Economia i Serveis Generals que entre les seves competències inclou la coordinació de les responsables d'administració, compres i serveis generals, i els encarregats de magatzem, consergeria i manteniment.

5.4.3. Biblioteca i Fons cultural

L'Escola disposa d'una Biblioteca especialitzada en Art, Disseny i Oficis que pertany a la Xarxa de Biblioteques escolars de Barcelona. La seva missió, seguint les directrius per a les biblioteques dels centres Educatius de Catalunya, és facilitar l'accés i difondre els recursos d'informació tot afavorint els procesos d'aprenentatge autònom i la creació de coneixement. Les seves funcions són organitzar i gestionar la informació i el fons documental, impulsar la lectura, facilitar l'adquisició de les competències en l'ús de la informació, proveir de serveis i recursos per a l'aprenentatge i col·laborar amb l'entorn. La Biblioteca ha de donar resposta a les necessitats dels diferents plans d'estudis, adaptant-se als requeriments de cadascun d'ells. Al capdavant d'aquest servei hi ha la Cap de la Biblioteca que també és l'encarregada del Fons Cultural de l'Escola. Aquest fons recull l'arxiu històric, documental i d'objectes, que s'ha generat al llarg de la història de l'Escola. La seva missió és recollir la informació, documentació i material objectual que caracteritzen l'activitat artística i històrica de l'Escola per a la seva conservació, consulta i difusió.

6. RECURSOS DEL CENTRE

Els recursos del Centre són els recursos materials i econòmics, i els recursos humans.

6.1. Recursos Humans

6.1.1. Professorat

Des de la fundació de l'Escola Massana, l'any 1929, el professorat, ha compaginat la docència amb el treball professional, fent d'aquesta condició el que ha caracteritzat i definit la pedagogia de l'Escola.

Actualment, tot i la professionalització docent i les necessitats de requeriments de titulació acadèmica per l'exercici de la docència, l'Escola Massana ha intentat mantenir aquesta característica, i un percentatge molt elevat del professorat porta a terme tasques professionals en paral·lel amb la tasca docent.

El professorat de l'Escola s'organitza en departaments, aquests, són de caràcter transversal als plans d'estudis. Els departaments acullen a tot el professorat adscriuint-se als mateixos en funció del tipus de les matèries que imparteixen en els diferents plans d'estudis, de les afinitats i interessos pedagògics.

Veure punt 5.2.2

Des de finals dels anys 90, quan es reforma la Llei d'Educació (LOGSE), l'Escola inicia un procés d'adaptació a la nova situació que va comportar impartir la docència en diferents plans d'estudis i diferents nivells curriculars. Amb tot, l'Escola, ha procurat mantenir, malgrat els condicionaments de titulació acadèmica i els requeriments de la Universitat, la transversalitat docent a partir de l'assignació del professorat a diferents plans d'estudis.

Pel tipus i per la tradició d'aquests estudis, la major part del professorat d'aquestes "diferents escoles" es nodria de professionals i d'ex-alumnes de les mateixes, tot i això des dels anys 60 hi ha hagut una incorporació progressiva de professorat titulat a les facultats de Belles Arts, d'Història de l'Art i escoles d'Arquitectura, així com d'Enginyeria, mantenint-se la condició que un percentatge relativament elevat del professorat, compagina la seva tasca docent amb la professional, circumstància, que des de l'Escola es creu interessant mantenir, com un tret diferencial, des del punt de vista pedagògic i formatiu.

A l'impartir uns estudis que, acadèmicament, no permetien la continuïtat amb estudis universitaris del mateix àmbit, (fins al curs 2009-2010), estudis de disseny i/o arts aplicades en l'àmbit universitari, l'alumnat d'aquests estudis, que ha tingut interès en cercar una titulació acadèmica de nivell universitari, ha hagut de cercar estudis "similars" o "propers" com ara Arquitectura o Belles Arts.

Inicialment, l'Escola es gestionava a través del Patronat Municipal Escola Massana, que tenia la capacitat de contractació del personal de l'Escola (professorat, PAS, etc.). Des de la reforma de la Llei d'Educació (LOGSE), la creació del Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB), la funcionarització del professorat i la creació del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), s'ha tendit a què la contractació del professorat es faci per llistes d'interinatge, la qual cosa ha comportat l'estabilitat de la contractació, una baixada significativa de col·laboradors i un incentiu a la carrera funcional docent. Aquests fets han comportat, en els darrers anys, que la plantilla del professorat s'estructuri bàsicament a partir del professorat funcionari.

La Recerca, en aquests estudis, no ha estat contemplada des del punt de vista acadèmic, atès que, com s'ha comentat anteriorment, són uns estudis que han estat fora de l'àmbit universitari fins al curs 2009-2010 i s'ha portat a terme individualment i fora de l'àmbit acadèmic, en l'activitat professional del professorat.

Pel que fa a les assignacions del professorat als diferents plans d'estudis, s'ha fet un estudi que assegura en cada pla, un nucli fix de professorat de manera que el seguiment de la qualitat estigui garantida. Aquesta proposta s'ha produït de manera "natural" al Batxillerat Artístic i en cadascun dels diferents Cicles Formatius, que han recollit el professorat, l'experiència pedagògica vinculada i adient a cadascun dels plans d'estudis.

Amb el procés d'implantació del Grau en Arts i Disseny s'ha estudiat la formació d'un nucli de professorat que activi i animi l'orientació pedagògica que garanteixi la seva qualitat i continuïtat.

Veure ANNEX 2: RECURSOS DEL CENTRE

6.1.2. Personal de suport a la docència

L'Escola Massana és una organització complexa i requereix de personal fix de suport als diferents serveis per a la docència. En aquest sentit cal remarcar la necessitat d'una estructura estable i suficient pels requeriments de funcionament.

El personal de suport, abasta diferents tasques i requereix de diferents tipologies de personal i de competències. Actualment a l'Escola existeixen els següents serveis amb diferents tipologies:

TASCA	NÚM.	LLOC, FUNCIÓ, HORÀRI
Suport als tallers	1	Taller de maquetes.
Biblioteca i arxiu	2	Biblioteca i arxiu documental i d'obra.
Magatzem i préstec de material	2	En horari de matí i en horari de tarda.
Secretaria Acadèmica	4	Secretaries.
Secretaria Pedagògica i internacional	2	Secretaries.
Secretaria de Direcció	1	Secretària.
Secretaria Relacions Externes i Acció Cultural	1	Secretària.
Consergeria	2	En horari de matí i en horari de tarda.
Manteniment	1	Encarregat de manteniment.
Àrea d'Administració, Economia i Serveis Generals	3	Una cap d'àrea, una responsable d'administració i compres i una responsable d'administració i .

TAULA 2. SERVEIS DE SUPORT A LA DOCÈNCIA

A més del personal de suport fix, l'Escola compta amb els serveis externs de vigilància i de suport a la consergeria, amb dues persones al matí i una a la tarda. Així com del manteniment de la xarxa informàtica de gestió i de l'alumnat.

El manteniment de l'edifici es realitza a través del departament d'obres del CEB, que des del curs 2007-08 és el que té les competències en aquestes tasques. Així mateix, el servei de neteja de l'Escola és realitza amb una empresa externa contractada pel CEB.

Donada la peculiaritat d'aquests ensenyaments i, per les seves necessitats pedagògiques en els tallers hi ha d'haver un servei permanent de manteniment i assistència tècnica que assegurï que els recursos que estan a disposició dels alumnes puguin estar en un horari ampli i en les condicions adients d'ús i seguretat, garantint, a més, el màxim aprofitament dels recursos.

6.2. Recursos materials i equipaments

En els estudis que es desenvolupen a l'Escola Massana tenen molta importància les competències que tenen a veure amb els coneixements de diverses tècniques artístiques, així com la capacitat d'aplicar-les i interrelacionar-les, i la capacitat, habilitat i coneixement per a produir obres, prototips i maquetes, en diferents mitjans, materials i virtuals.

La necessitat que els alumnes adquireixin aquest tipus de competències i la necessitat de relacionar directament el coneixement teòric i pràctic, fa que les activitats de docència-aprenentatge es desenvolupin majoritàriament en espais tipus taller, en els que, en la majoria de casos, requereixen un alt grau de dotació tècnica i tecnològica específica a les diferents tècniques dels diferents àmbits, Arts Aplicades, Arts Visuals i Disseny.

L'Escola Massana compta amb més de 20 tallers i altres espais amb mitjans materials i serveis amb els que es porten a terme diferents activitats relacionades amb l'aprenentatge de les Arts Aplicades, les Arts Visuals i el Disseny.

Donada la peculiaritat d'aquests ensenyaments en el que és molt important el treball tutoritzat i autònom de l'estudiant, i que en les activitats de la docència-aprenentatge s'integren el saber i el saber fer en una mateixa activitat, és necessari el funcionament dels tallers.

El Centre, amb el suport del CEB i el Districte de Ciutat Vella ha d'habilitar fórmules per a que aquest servei quedi cobert en les condicions adients, contemplant tant l'assistència i assessorament personals com el seu manteniment.

Els diferents espais de l'Escola dedicades al desenvolupament pedagògic es poden classificar en:

- Tallers
- Aules Polivalents (també anomenades de Projectes)
- Aules d'Informàtica i Aules d'Informàtica de lliure accés
- Aules de Dibuix
- Aules de Teoria

Els altres espais necessaris per complementar la tasca docent són:

- Despatxos dels Departaments
- Sales de Professors
- Sala d'Actes
- Espai de presentació de projectes
- Sales d'Exposicions
- Biblioteca
- Arxiu de Fons d'Art
- Magatzem Cultural
- Sala Menjador

Els espais per portar a terme la gestió i els serveis de l'Escola són :

- Despatxos de gestió : Direcció, Acadèmica, Pedagògica, Internacional, Administració i Activitat Exterior
- Sala Arxiu Acadèmic
- Magatzem equipament docent

- Magatzem manteniment

Veure ANNEX 2: RECURSOS DEL CENTRE

6.3. Recursos de serveis

6.3.1. Material en préstec

Existeix un fons de material divers que pot ser utilitzat pel professorat i alumnat, en el desenvolupament de l'activitat docent. Aquest material es troba ubicat en el magatzem i és el propi personal d'aquest qui s'encarrega del control de l'ús, manteniment i petició de nou material si és necessari. El tipus de material que es disposa al magatzem són: projectors digitals, pantalles, ordinadors portàtils, càmeres fotogràfiques, càmeres de vídeo, reproductors de vídeo, etc. A més del petit material necessari per al seu funcionament.

6.3.2. Material docent

Per regla general l'alumnat s'ha de fer càrrec del cost dels materials necessaris per al bon desenvolupament dels seus estudis. Tot i així, hi ha una sèrie de materials bàsics a la seva disposició en alguns dels tallers.

6.3.3. Taquilles de emmagatzematge

Tot l'alumnat de l'Escola pot obtenir, si així ho necessita, una taquilla personal tancada per a guardar els seus materials i eines de treball, així com efectes personals. El servei d'utilització de taquilles està supervisat pel personal del magatzem, que s'encarrega de recollir les claus un cop acabat cada curs.

6.3.4. Connexió Internet

L'Escola disposa de servei de connexió a la xarxa en gran part del seu recinte, especialment en les aules i espais on els alumnes poden realitzar els seus treballs.

6.3.5. Reprografia

El servei de reprografia és d'ús lliure i tant l'alumnat com el professorat poden fer servir el maquinari de reprografia amb unes targetes que es subministren a consergeria. Aquestes targetes es paguen a un preu molt per sota del mercat.

6.3.6. Màquines expendedores

L'escola disposa de quatre elements de vending, on es poden adquirir begudes fredes, cafè i begudes calentes i menjar variat.

6.4. Mecanismes de revisió i manteniment

Respecte a la revisió i manteniment de l'edifici, del material docent i serveis del Centre i la seva actualització, s'estableix a partir de propostes dels diferents departaments, consensuant i analitzant les diverses demandes en el Consell Pedagògic. L'Equip de Direcció estableix les prioritats i gestiona, des de l'Àrea d'Economia, Infraestructures i Manteniment, a partir del pressupost anual del Centre i de les diferents institucions

públiques vinculades, Institut Municipal d'Educació de Barcelona, CEB i Districte de Ciutat Vella.

6.5. Previsió d'adquisició dels recursos materials i serveis necessaris

Encara que actualment es disposa dels recursos materials i serveis que permeten el desenvolupament de les activitats docents en l'espai actual del Centre, creiem interessant remarcar que està prevista la construcció d'un nou edifici projectat per l'arquitecta Carme Pinós, destinat a una escola d'arts i disseny, que serà la nova seu de l'Escola i està dissenyat per abastir en les condicions adients al tipus d'ensenyament que es realitzin.

Aquest edifici que vindrà a resoldre les deficiències d'espai, de mobilitat i seguretat, però també per a dotar al Centre de millors recursos en els tallers, aules, suport audiovisual, xarxa informàtica i serveis generals.

La data prevista per inaugurar la nova seu de l'Escola Massana és pel curs 2016/2017.

Comissió del PEC, Curs 2012 – 2013

Coordinador: Lluís Forteza.

Comissió reduïda:

Gemma Amat.
Lluís Forteza.
Jesús Àngel Prieto.
Ferran Signes.
Xema Vidal.

Comissió àmplia:

Representants del professorat: Raimon Vayreda i Rosa Verdura.
Representant del PAS: Montse Tur.
Representant de l'alumnat: Natalia Sardeña.

Aportacions:

Coordinació d'Internacional: Sensi Cervantes i Cristina de la Cruz.
Coordinació de Llengües: Cristina de la Cruz i M^aAurelia Vila.
Coordinació Postgraus i Línies d'Investigació: Elisabet Insenser i Jesús Àngel Prieto.
Equip de direcció: Miquel Donat, Isabel Carballo, Gloria Bonet i Núria Vila.

Esmenes:

Curs 2013/2014.

Aprovació:

Consell de Centre 04/03/14.